

Etnicitet, uddannelse og beskæftigelse

Resumé

Vejene gennem uddannelsessystemet kan være mange og forskelligartede. Forskellige befolkningsgrupper er karakteriseret ved at have forskellige veje. Dette notat belyser en række parametre på uddannelsesvejen, hvor den etniske oprindelse synes at have en betydning. Det gælder i forhold til andele som fuldfører visse typer af uddannelse, og hvordan vejen i beskæftigelse er efterfølgende. Nogle af de forskelle som findes, kan afspejle aktive valg, mens en del af årsagen kan være arbejdsmarkeds-mæssige barrierer. Notatet indeholder udelukkende en faktisk redegørelse for forskelle mellem grupperne.

HOVEDKONKLUSIONER

- Halvdelen af 21-årige med dansk oprindelse har fuldført en gymnasial uddannelse, færre blandt indvandrere og efterkommere
- Erhvervsfaglige uddannelser tiltrækker flest med dansk oprindelse
- Flest blandt dem med dansk oprindelse fuldfører uddannelse udover grundskolen
- Studerende med dansk oprindelse er ældre når de dimitterer
- Nyuddannede indvandrere og efterkommere er længere tid om at komme i beskæftigelse end nyuddannede med dansk oprindelse
- Indvandrere vælger i højere grad de tekniske og de sundhedsfaglige fag
- Indvandrere og efterkommere arbejder i alle dele af landet, om end der er forskelle kommunerne imellem
- Beskæftigelsesgraden er lavere for indvandrere og efterkommere, sammenlignet med dem med dansk oprindelse
- Indvandrere og efterkommere har sjældent lederjob

Udarbejdet af
Jan Christensen
Chefanalytiker,
Akademikerne

Færdig redigeret: April 2019

Halvdelen af 21-årige med dansk oprindelse har fuldført en gymnasial uddannelse

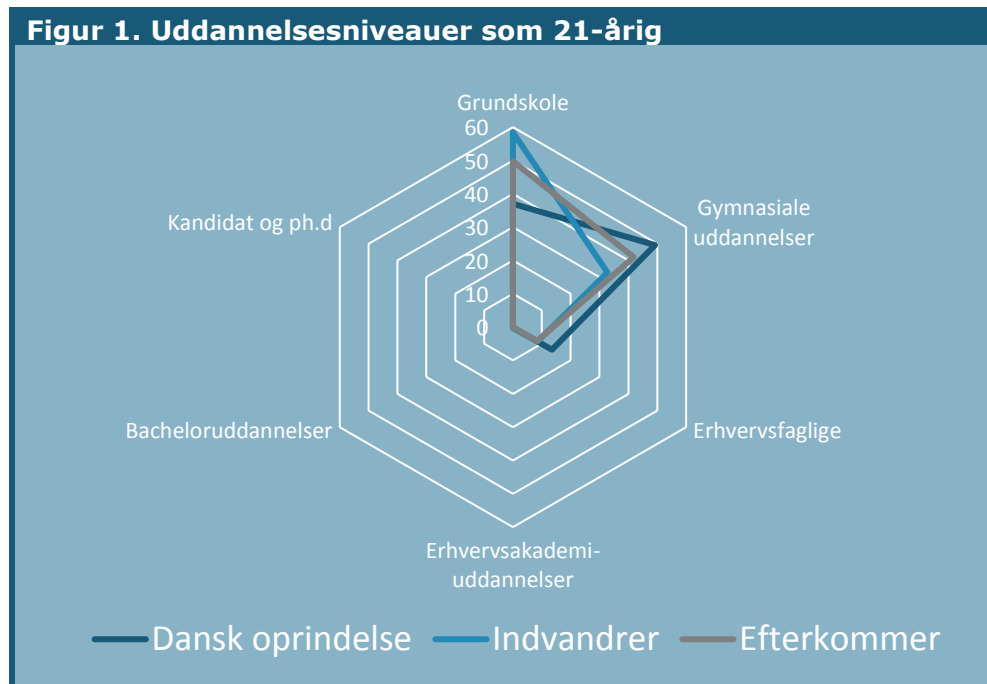
Ungdomsårgangen – dem der fyldte 15 år i 2000

Hvordan det går unge af dansk oprindelse, indvandrere og efterkommere er beskrevet ved dem der fyldte 15 år i 2000. Deres uddannelsesniveauer er opgjort som 21-årige, 26-årige og 32-årige, som afbilledet i de følgende 3 figurer.

Allerede ved 21-års alderen er der tydelig forskel i hvordan de unge fordeler sig uddannelsesmæssigt. Halvdelen af dem med dansk oprindelse har en gymnasial uddannelse, mens yderligere 15 pct. har fuldført en erhvervsuddannelse. Blandt indvandrere har 60 pct. fortsat kun grundskole. Kun knap hver tredje har fuldført en gymnasial uddannelse og 8,5 pct. har fuldført en erhvervsfaglig uddannelse.

Efterkommerne fordeler sig uddannelsesmæssigt som en slags gennemsnit af dem med dansk oprindelse og indvandrerne.

Figur 1. Uddannelsesniveauer som 21-årig

Anm.: Der er afgrænset til dem der fyldte 15 år i 2000. Uddannelsesniveaueret er opgjort pr. ultimo september 2006. De fleste er således fyldt 21 år på opgørelsestidspunktet, resten fylder først sidst på året. Der er set bort fra dem der ikke har bopæl i Danmark.
Kilde: Egne opgørelser på registerdata

Erhvervsfaglige uddannelser tiltrækker flest med dansk oprindelse

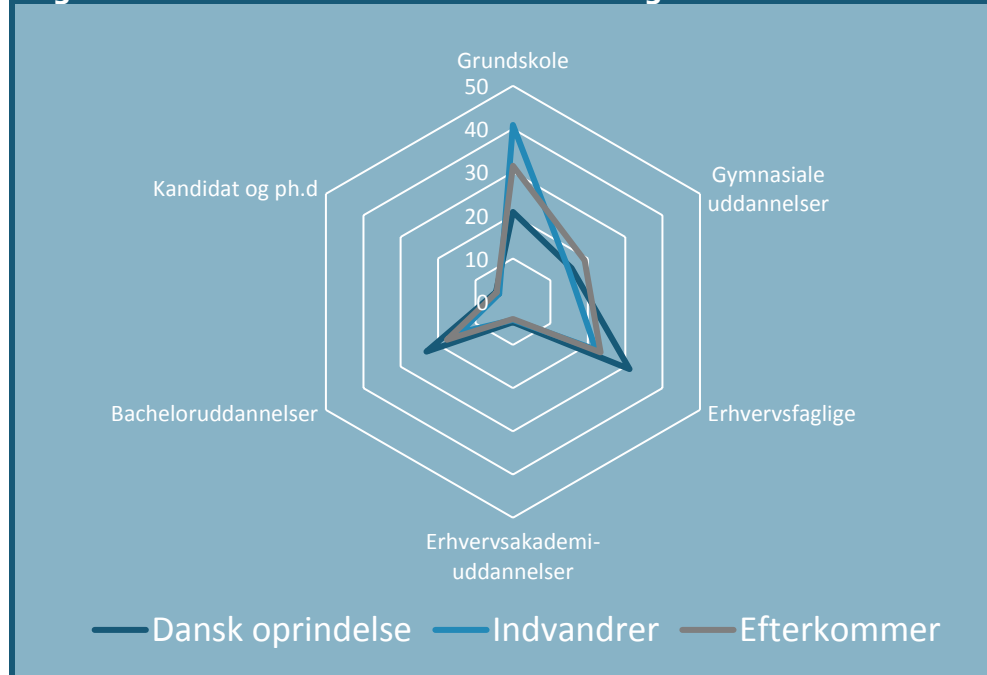
Ungdomsårgangen – godt på vej igennem uddannelsessystemet

Ved 26-års alderen har flere fra alle grupper fuldført yderligere uddannelse. Det er dog fortsat blandt indvandrere relativt flest har grundskole som den højeste fuldførte, mens relativt færrest findes blandt dem med dansk oprindelse. Indimellem er efterkommerne.

I begyndelsen af 20'erne bygger mange videregående uddannelse ovenpå den gymnasiale uddannelse. Herunder er det 23 pct. af dem med dansk oprindelse, som har fuldført en bacheloruddannelse når de fylder 26 år, enten en professionsbachelor eller en akademisk bachelor. Tilsvarende gælder for 14 pct. af indvandrerne og 18 pct. for efterkommerne.

Det forspring unge med dansk oprindelse havde i forhold til at fuldføre en erhvervsfaglig uddannelse er yderligere udbygget, når de unge er midt i 20'erne. Således er næsten hver tredje af dem med dansk oprindelse faglærte når de fylder 26 år. For indvandrere og efterkommere gælder det tilsvarende kun for 22-23 pct. Forspringet er således hele 10 procentpoint.

Figur 2. Uddannelsesniveauer som 26-årig

Anm.: Der er afgrænset til dem der fyldte 15 år i 2000. Uddannelsesniveaet er opgjort pr. ultimo september 2011. De fleste er således fyldt 26 år på opgørelsetidspunktet, resten fylder først sidst på året. Der er set bort fra dem der ikke har bopæl i Danmark.
Kilde: Egne opgørelser på registerdata

Flest blandt dem med dansk oprindelse fuldfører uddannelse udover grundskolen

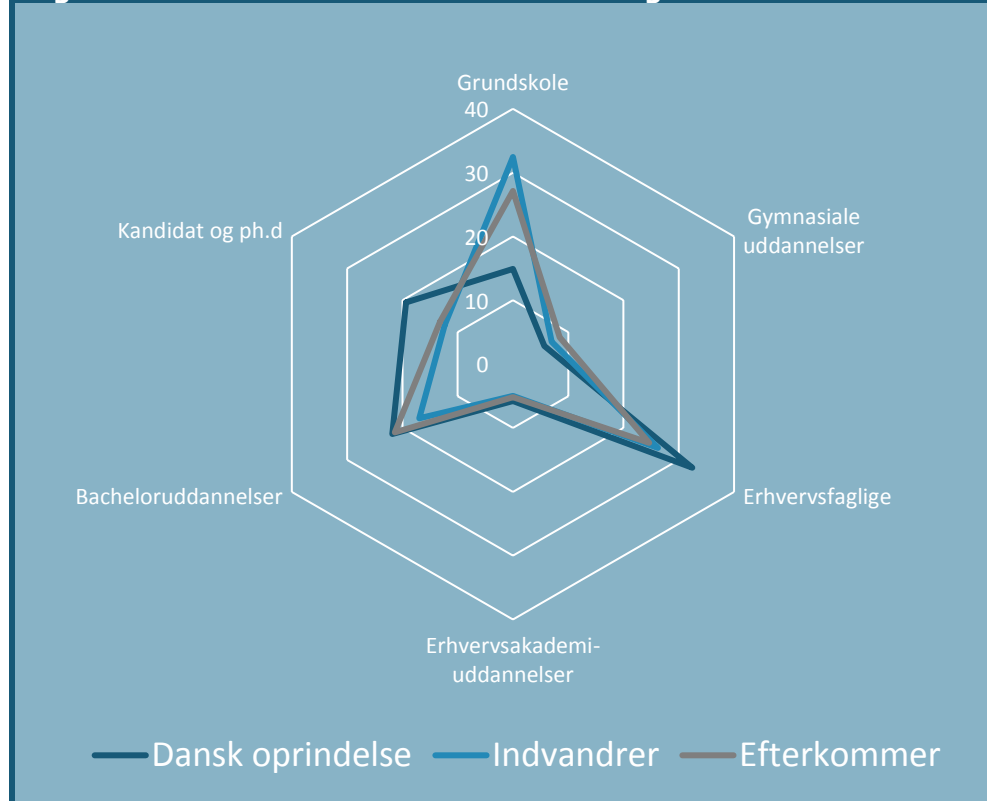
Ungdomsårgangen – igennem uddannelsessystemet

Når ungdomsårgangen, dem der fyldte 15 år i 2000, har en del fuldført mindst en kandidatuddannelse. Det gælder for knap 20 pct. af dem med dansk oprindelse, mens det tilsvarende gælder for 12-13 pct. af indvandrere og efterkommerne.

Blandt indvandrere er det fortsat knap hver tredje der har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. Det gælder for godt hver fjerde blandt efterkommerne, mens det kun gælder for hver syvende med dansk oprindelse.

Andelen af indvandrere og efterkommere som har fuldført en erhvervsuddannelse, vokser fortsat blandt dem oppe i 30'erne, og forspringet blandt dem med dansk oprindelse skrumper således ind.

Figur 3. Uddannelsesniveauer som 32-årig

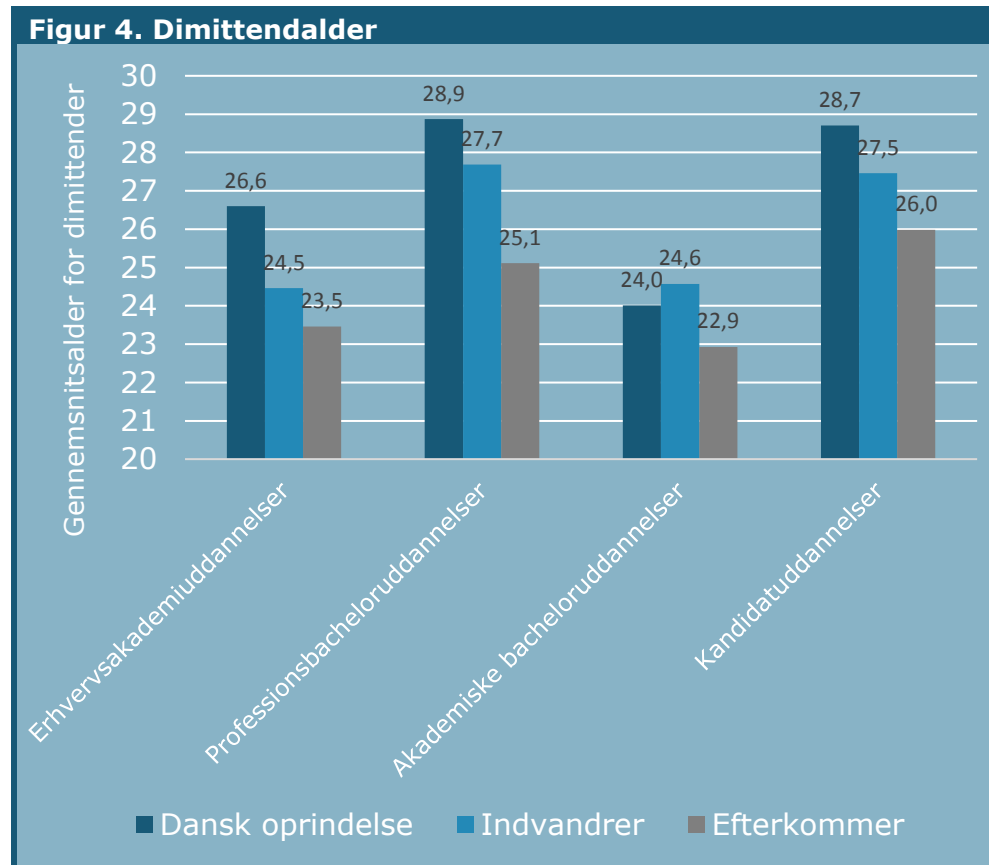

Anm.: Der er afgrænset til dem der fyldte 15 år i 2000. Uddannelsesniveauet er opgjort pr. ultimo september 2017. De fleste er således fyldt 32 år på opgørelsestidspunktet, resten fylder først sidst på året. Der er set bort fra dem der ikke har bopæl i Danmark.
Kilde: Egne opgørelser på registerdata

Studerende med dansk oprindelse er ældre når de dimitterer

Indvandrere og især efterkommere er hurtigere færdige

Alderen ved færdiggørelse af studierne er gennemsnitligt højere for dem med dansk oprindelse, kun undtaget de akademiske bacheloruddannelser.

Anm.: Alderen er opgjørt som alderen primo 2016 for dem der dimitterede i 2016.
Kilde: Egne opgørelser på registerdata.

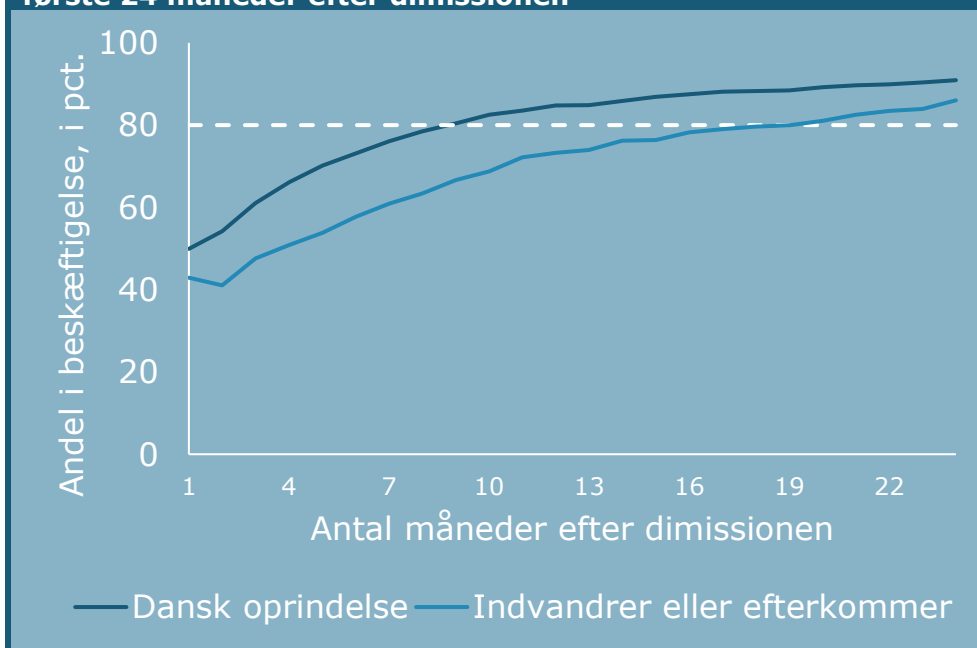
Nyuddannede indvandrere og efterkommere er længere tid om at komme i beskæftigelse

Indvandrere og efterkommere er længere tid om at komme i beskæftigelse

Når de nyudklækkede dimittender står med eksamensbeviset i hånden, går nogle direkte i beskæftigelse, mens det for andre går lidt længere tid. En analyse baseret på registerdata "Nyuddannede akademikers veje ind på arbejdsmarkedet" afdækker hvordan forskellige grupper er kortere eller længere tid om at komme i beskæftigelse efter dimissionen.

Et af hovedresultaterne er, at kandidatdimittender med indvandrer eller efterkommerbaggrund gennemsnitligt er dobbelt så lang tid om at komme i beskæftigelse, sammenlignet med dimittender med dansk oprindelse. Specifikt er opgjort, at der går 10 måneder inden 80 pct. af dimittender med dansk oprindelse, er i beskæftigelse. Tilsvarende går der 20 måneder inden 80 pct. blandt indvandrere og efterkommere er i beskæftigelse. Analysen viser tilmed, at forskellen ikke kan tilskrives forskelle i f.eks. fagvalg.

Figur 5. Beskæftigelsesgrader for kandidatdimittender 2014 de første 24 måneder efter dimissionen

Anm.: Personen tæller som beskæftiget, når beskæftigelse er mindst halvtids.

Kilde: [Registerbaseret analyse fra Akademikerne, 2018.](#)

Indvandrere vælger i højere grad de tekniske og de sundhedsfaglige fag

Indvandrere og efterkommere har særlige fagvalg

Relativt flere indvandrere vælger fag indenfor naturvidenskab, teknisk videnskab og sundhed. Relativt flere blandt efterkommerne vælger erhvervsøkonomi og jura.

Tabel 1: Fagvalg blandt beskæftigede akademikere

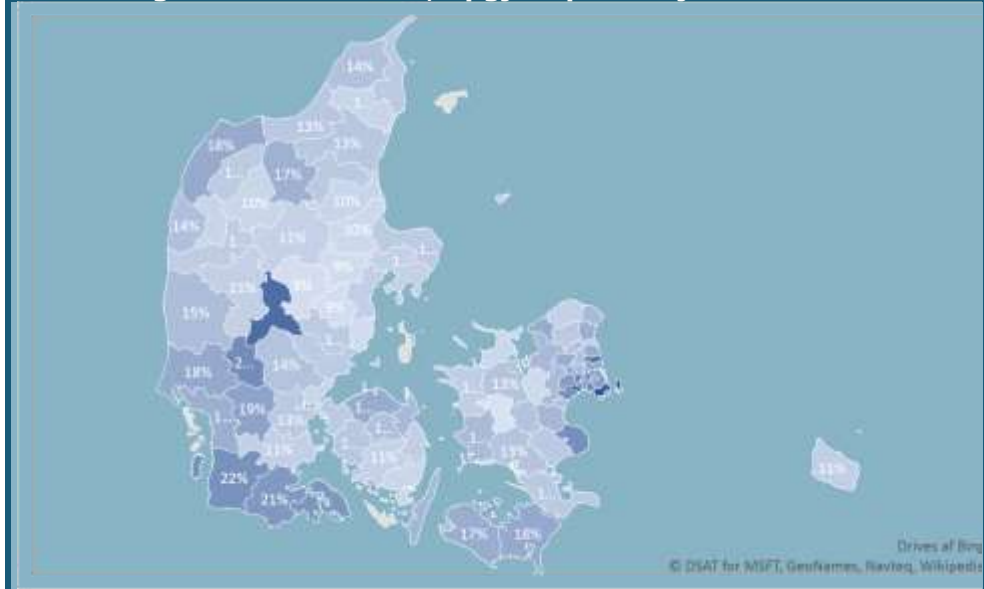
Fagområde	Dansk oprindelse		Indvandrere		Efterkommer	
Undervisning og læring	10.139	3%	912	3%	81	2%
Humanistisk	55.046	14%	4.438	12%	526	11%
Kunstnerisk	11.140	3%	924	3%	89	2%
Samfundsvidenskab	58.990	15%	4.190	12%	508	11%
Erhvervsøkonomi, administration og jura	77.719	19%	5.255	15%	1.282	27%
Naturvidenskab	26.954	7%	3.537	10%	365	8%
Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)	14.154	4%	1.664	5%	300	6%
Teknik, teknologi og industriel produktion	37.187	9%	5.270	15%	462	10%
Mekanik, jern og metal	11.291	3%	576	2%	105	2%
Bygge- og anlægsteknik	34.146	8%	2.213	6%	355	7%
Jordbrug, skovbrug og fiskeri	8.367	2%	613	2%	25	1%
Social og sundhed	53.622	13%	5.997	17%	685	14%
Service	379	0%	102	0%		0%
Forsvar, politi og sikkerhed	4.697	1%	110	0%	13	0%
I alt med oplyst fagområde	403.831	100%	35.801	100%	4.796	100%
Fagområde uoplyst	238		25.659		11	
I alt beskæftigede akademikere	404.069		61.460		4.807	

Indvandrere og efterkommere arbejder i alle dele af landet

Indvandrere og efterkommere arbejder i alle dele af landet

Andelen af jobs som varetages af indvandrere og efterkommere er forskellig kommunerne imellem. Størst andel ses i nogle af hovedstadskommunerne og Ikast-Brande Kommune i Midtjylland. Dernæst er der også relativt mange i kommunerne ved den dansk-tyske grænse og på Lolland-Falster.

Kort 1. Andel indvandrere og efterkommere blandt beskæftigede akademikere, opgjort på arbejdsstedskommune

Kilde: Egne opgørelser på registerdata

Bem.: De 4 mindste kommuner er regnet sammen med deres nærmeste store nabo
Beskæftigelsesstatus fra RAS pr. ultimo november 2016, uddannelsesoplysning er den højeste fuldførte pr. ultimo september 2016

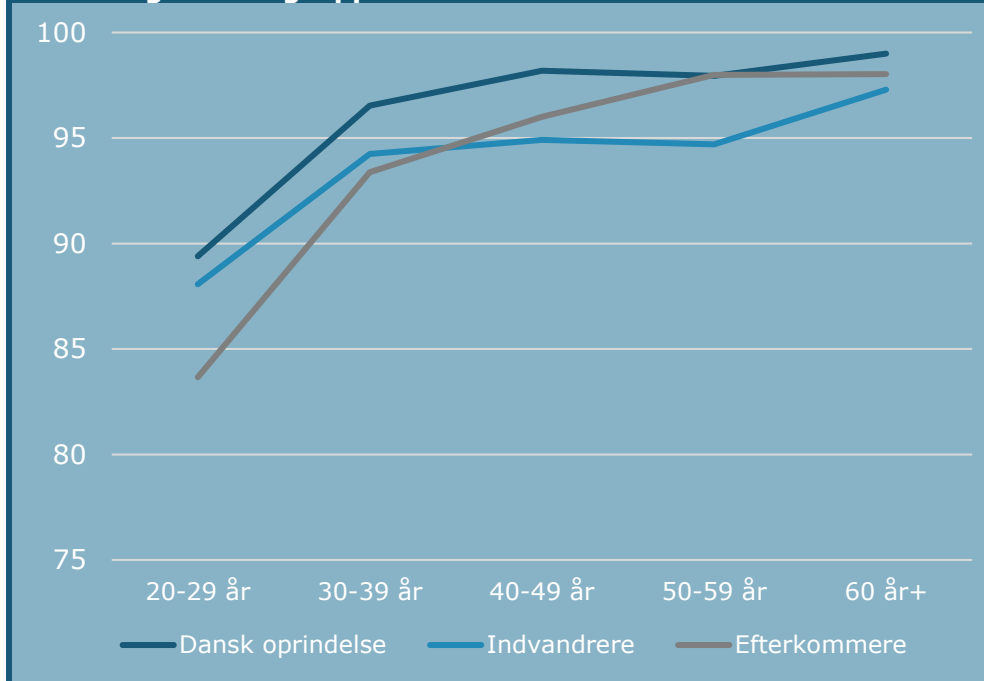
Akademikere af dansk oprindelse har højere beskæftigelsesgrad

Akademikere af dansk oprindelse har højere beskæftigelsesgrad

Beskæftigelsesgraden blandt akademikere er lavest for de unge aldersgrupper. Det gælder for alle etnicitetsgrupper. Lavest er beskæftigelsesandelen dog for de unge efterkommere, og højest for dem med etnisk dansk baggrund.

For de ældre aldersgrupper nærmer beskæftigelsesgraden for efterkommerne sig den der er for dem med dansk oprindelse.

Figur 6. Beskæftigelsesgrader for akademikere, opgjort for forskellige aldersgrupper

Anm.: Beskæftigelsesstatus fra RAS pr. ultimo november 2016, uddannelsesoplysning er den højeste fuldførte pr. ultimo september 2016. Beskæftigelsesgraden er opgjort som andel personer der har beskæftigelse som primær aktivitet. Der er set bort fra dem der er udenfor arbejdsmarkedet.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

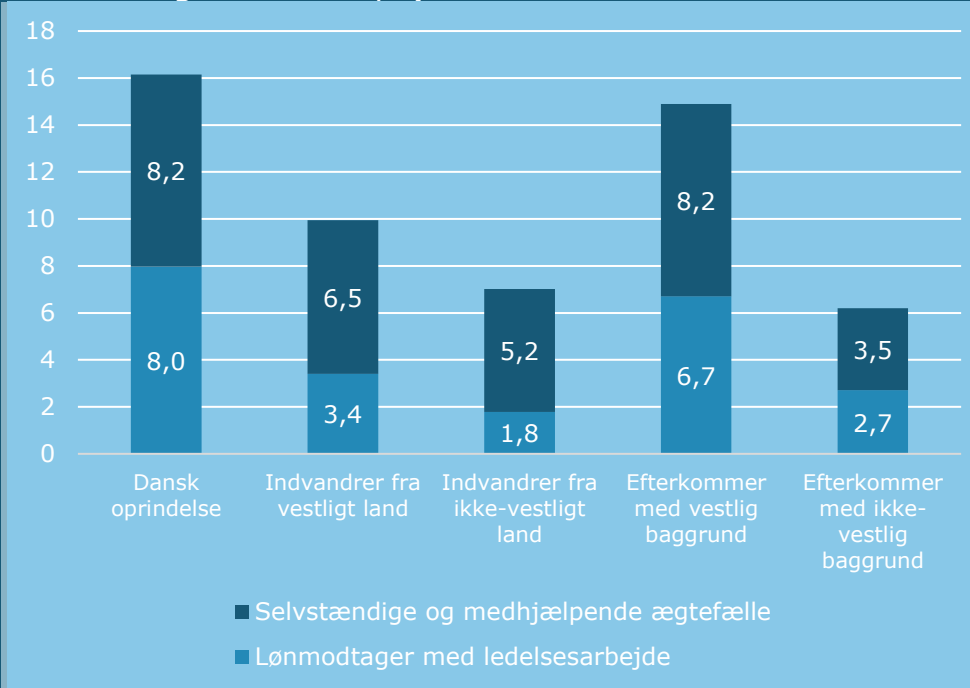
Indvandrere og efterkommere har sjældent lederjob

Indvandrere og efterkommere har sjældent lederjob

Blandt beskæftigede akademikere har 8,0 pct. lønmodtagerjob med ledelsesarbejde. Andelen blandt efterkommere med vestlig baggrund er 6,7 pct., mens andelen for øvrige grupper af indvandrere og efterkommere er betydeligt lavere.

Der ses et tilsvarende billede for andel selvstændige, om end forskellene her er mindre udtalte.

Figur 7. Andel akademikere med ledelsesarbejde eller selvstændig virksomhed, i pct.

Anm.: Opgørelsen er lavet pba. primærbeskæftigelses i RAS ultimo november 2016. Den resterende del af de beskæftigede akademikere er lønmodtagere uden ledelsesarbejde. Akademikere er afgrænset ved de uddannelsesgrupper, som Akademikernes medlemsorganisationer organiserer.

Kilde: Egne opgørelser på registerdata